

Politiets sikkerhetstjeneste
Den sentrale enhet

Postboks 4773 Nydalen,
0421 OSLO
post@pst.politiet.no
Tlf.nr.: 23 30 50 00
Faksnr.: 23 30 51 20
Besøksadresse:
Nydalen allé 35, Oslo

Kontaktperson:

Deres ref.:
Vår ref.: 201000859-7
Dato: 15. november 2010

Justisdepartementet
Politiavdelingen

Unntatt offentlighet, jfr. offl. 15 første ledd

AD POLITIETS SIKKERHETSTJENESTES REDEGJØRELSE FOR KJENNSKAP TIL SIKKERHETSARBEIDET VED DEN AMERIKANSKE AMBASSADEN I OSLO – PRESISERINGER

Det vises til Justisdepartementets brev av 12. november 2010 til Politiets sikkerhetstjeneste (PST). I brevet anmoder Justisdepartementet om presisering av enkelte forhold omtalt i PSTs redegjørelse om kjennskap til sikkerhetsarbeid ved Den amerikanske ambassaden i Oslo. Justisdepartementet har også bedt om at PST kommenterer redegjørelsen fra amerikanske myndigheter om kontakten mellom ambassaden og norsk politi.

- Presiseringer av forhold omtalt i PSTs redegjørelse av 11. november 2010

1. PSTs kontakt med Den amerikanske ambassaden om ambassadens sikkerhetspersonell forut for og etter møtene mellom Politidirektoratet og Utenriksdepartementet i januar og februar 2007

I PSTs redegjørelse (punkt 5, nest siste avsnitt) vises det til et rutinemessig møte mellom Oslo politidistrikt, RSO og PST høsten 2006. Det ble ikke ført referat fra møtet. I møtet ga RSO uttrykk for stor misnøye med at politiet hadde besluttet å avpatruljere ambassaden i bil. RSO ønsket en fast tilstedeværelse av politi utenfor ambassaden. I møtet skal RSO ha meddelt at ambassaden utførte observasjonsvirksomhet i ambassadens nærområde, og at det ble registrert opplysninger om kjøretøy og personer som viste en unaturlig/mistenkelig interesse for ambassaden. PST fikk inntrykk av at dette var registreringer av observasjonene, eksempelvis bilers registreringsnummer og kjennetegn på personer. RSO ga ikke uttrykk for at ambassaden mottok opplysninger fra politiet. Ambassadens observasjonsvirksomhet ble ikke kommentert i møtet av Oslo politidistriktet eller PST, som ikke oppfattet at dette var ulovlig virksomhet. Informasjonen fra RSO om ambassadens observasjonsvirksomhet dannet, i kombinasjon med brevet fra en samarbeidende europeisk sikkerhetstjeneste, grunnlaget for sjef PSTs vurdering i brevet av 17. november 2006 til Oslo politidistrikt.

Oslo politidistrikt, RSO og PST hadde i en periode regelmessig møter. Møtene hadde ingen fast agenda og det ble etter det PST kjenner til ikke ført referat fra møtene. Møtene handlet om ambassadens sikkerhetssituasjon, og et tilbakevendende tema var ambassadens ønske om mer sikkerhet fra politiet. Ambassadens observasjonsvirksomhet var ikke et tema. Ambassaden fikk ny RSO i 2007/2008. Etter dette har PST ikke hatt regelmessige møter med Oslo politidistrikt og RSO.

I redegjørelsen (punkt 6, første avsnitt) vises det til et møte mellom Oslo politidistrikt, RSO og PST. Det har ikke vært mulig å tidfeste nøyaktig når møtet fant sted, men det antas i desember 2006 eller januar 2007. Møtet kom i stand i etterkant av at fire personer i september 2006 hadde blitt pågrepet på grunnlag av mistanke om at de planla terrorhandlinger mot Den amerikanske ambassaden, og etter at PST hadde sendt sitt brev til Oslo politidistrikt 17. november. Visepolitimester i Oslo politidistrikt Roger Andresen innkalte til møtet. Til stede på møtet var også seksjonssjef i Oslo politidistrikt Johan Fredriksen, avdelingsdirektør i PST Roger Berg og ambassadens RSO. RSO var meget misfornøyd med at politiet ikke hadde informert ambassaden om at noen skulle ha hatt planer om å utføre terrorhandlinger mot ambassaden. RSO var også meget misfornøyd med at det ikke var fast polititilstedeværelse utenfor ambassaden, og ga uttrykk for at politiet ikke håndterte ambassadens sikkerhetssituasjon på en tilfredsstillende måte. Avdelingsdirektør Roger Berg ga som respons til dette utvetydig beskjed om at ambassaden skal forholde seg til at det er Oslo politidistrikt og PST som avgjør hvilke tiltak som skal iverksettes.

2. PSTs tilbakemelding på forespørselen fra en samarbeidende europeisk sikkerhetstjeneste

PST hadde ikke informasjonsgrunnlag til å kunne besvare vår samarbeidende europeiske sikkerhetstjeneste. Vår tilbakemelding skjedde derfor gjennom en såkalt "silent procedure", som innebærer at det ikke svares dersom det ikke finnes tilstrekkelig informasjon.

- Kommentarer til redegjørelsen fra amerikanske myndigheter

Amerikanske myndigheter har utarbeidet en redegjørelse som omtaler SDU og SDUs kontakt med norsk politi, herunder PST. Justisdepartementet har anmodet PST om å kommentere de forholdene der samarbeidet mellom SDU og PST er omtalt.

Før PST kommenterer de aktuelle forholdene, ønsker PST å presisere to forhold: a) PST har ikke vært kjent med at ambassaden har hatt en enhet ved navn SDU eller enhetens mandat. b) PST har forholdt seg til at ambassadens sikkerhetsarbeid har vært ledet av RSO, som har hatt en uniformert og en sivil vaktstyrke.

Redegjørelsen fra amerikanske myndigheter er skrevet på engelsk. Redegjørelsens omtale av de ulike instansene i norsk politi er noe upresis. Det legges til grunn at henvisningen til "Norwegian National Police" og "National Police" i de fleste tilfeller gjelder PST.

1) *"Instructions from the State Department to Embassies worldwide on establishment of the SDU program called for posts to coordinate with host country authorities. In a letter, dated May 5, 2000, U.S. Embassy Oslo's Regional Security Officer (RSO) informed Politinspektors Odd Berner Malme of the Oslo Police and Leif Seljesaeter of the Norwegian National Police of the intended deployment of an SDU. The letter invited Messrs. Malme and Seljesaeter to send a representative of their respective divisions to attend a training session for SDU personnel to monitor the course of instruction. Also in 2000, the RSO and SDU supervisor attended a meeting with National Police Director Kilengreen."*

Ifølge amerikanske myndigheter skal brevet ha vært adressert til Odd Berner Malme som da var ansatt i Oslo politidistrikt, og Leif Seljesæther som da var ansatt i POT.

PST har i forbindelse med arbeidet med vår redegjørelsen flere ganger, og senest 14. november 2010, vært i kontakt med Malme og Seljesæther for å høre om de kjenner til dette brevet. Brevet av 5. mai 2000 erindres ikke av verken Malme eller Seljesæther.

Som nevnt i vår redegjørelse av 11. november har PST ikke funnet brevet i vårt arkiv.

2) *"In late 2001 or early 2002, the head of the National Police's undercover surveillance unit and two other National Police officers visited the SDU office to discuss coordination between the National Police and SDU. Informal guidelines and a standard operating procedure for a close working relationship between National Police and the SDU were established."*

Det er riktig at representanter for POTs spaningsseksjon besøkte den sivile vaktstyrkens kontor i 2001 eller 2002. Det er også riktig at ambassadens vaktstyrke i en periode kontaktet POT/PSTs spaningsseksjon i forbindelse med at ambassaden hadde observert mistenkelige personer eller kjøretøy i ambassadens nærområde. POT/PSTs spaningsseksjon ble kontaktet de gangene ambassaden mente at disse hendelsene var av særlig alvorlig karakter. I de fleste tilfeller hadde ikke POT/PSTs spaningsseksjon kapasitet til å følge opp tipsene fra ambassadens vaktstyrke.

3) *"In 2002, an SDU member was called to a National Police office to identify a suspect involved in surveillance of the U.S. Embassy. Also in 2002, the SDU informed the National Police and Oslo Police about detected surveillance, following which Oslo Police determined the individuals to be third country diplomats."*

Dette beskriver ordinært samarbeid mellom Oslo politidistrikt/PST og ambassadene i Oslo når det gjelder sikkerhetsspørsmål.

4) *"In 2007, the SDU coordinator met with the head of the National Police in preparation for a visit by the U.S. Secretary of State to Oslo. During the visit, the SDU noticed a group of persons near the U.S. Embassy and worked with the National Police to jointly observe them. The SDU eventually turned over observation of the group to the National Police team."*

I forbindelse med at daværende utenriksminister Condoleeza Rice besøkte Norge i april 2007 observerte ambassaden to personer som de mente at oppførte seg på en mistenkelig måte rundt ambassaden. Ambassaden anmodet Oslo politidistrikt og PST om å søke å bringe klarhet i hvorvidt disse planla å gjøre noe mot ambassaden. Oslo politidistrikt hadde ikke kapasitet

grunnet besøket, og PST gjennomførte derfor spaning på disse personene i de timene Rice var i Oslo.

Det vises for øvrig til punkt 6 i vår redegjørelse av 11. november. Der beskrives det hvordan amerikanske sikkerhetsmyndigheter stilte store krav til sikkerhet i forbindelse med besøket til Rice.

5) *“Beginning in January 2010, as a result of SD personnel reporting possible surveillance directed at them and the SDU office, the RSO spoke with the National Police and Oslo Police. The National Police confirmed that the surveillance activity was being conducted by a Norwegian reporter. During the course of the ensuing discussions, both the National Police and Oslo police indicated that they understood what the SDU was, what SD personnel did, and where the SDU office was located.”*

Det er riktig at RSO ba PST om et møte vinteren/våren 2010. I møtet informerte RSO om at media (TV 2) planla å lage en reportasje om ambassadens sikkerhetsarbeid, og at reportasjen blant annet skulle dreie seg om nordmennene som jobbet for ambassaden. RSO mente at reportasjen kunne være til skade for ambassadens sikkerhet. PST oppfattet dette som at RSO ønsket at PST skulle påpeke overfor media (TV 2) at en slik reportasje kunne påvirke ambassadens sikkerhet. PST ga klar beskjed om at vi ikke hadde noen som helst mulighet til å pålegge media sensur.

I møtet ble PST fortalt at ambassaden driver observasjonsvirksomhet i ambassadens nærområde. PST ble ikke fortalt hvilke oppgaver de norske sikkerhetsvaktene utfører.

Janne Kristiansen
sign.